

Latarens

Internkode: LatR025

Revisjonsdato: 17.02.2014

1. IDENTIFIKASJON AV STOFFET/STOFFBLANDINGEN OG SELSKAPET/FORETAKET

1.1 Produktidentifikator

Kjemikalietts navn	Latarens
Deklarasjons-nr	110759
Erstatter sikkerhetsdatablad fra	04.08.2008
Utgave nummer	1.0

1.2 Identifiserte bruksområder for stoffet eller stoffblandingen og bruk som det advares mot

Anvendelse	Rensevæske for keramiske fliser.
Anvendelser som frarådes	Dette produktet anbefales ikke for annen bruk enn det som er angitt over.

1.3 Opplysning om leverandør av sikkerhetsdatabladet

Produsent, importør	LATICRETE NORGE AS Postboks 165 Kalbakken 0903 Oslo Telefon: 23 33 90 00 Fax: 23 33 90 01
---------------------	--

E-post info@laticrete.no

Internett www.laticrete.no

Ansvarlig Kontaktperson: Sten Bang

Utarbeidet av Sensor Chemcontrol AS

1.4 Nødtelefon **Giftinformasjonen: +47 22 59 13 00.**

2. FAREIDENTIFIKASJON

2.1 Klassifisering av stoffet eller blandingen

Klassifisering i henhold til 1272/2008EC Skin Corr 1C: Etsende eller irriterende for huden.

Klassifisering i henhold til 67/548/EEC og 1999/45/EC C; R34

2.2 Merkningselementer

Piktogram

Varselord Fare

Faresetninger H314 Gir alvorlige etseskader på hud og øyne.

Sikkerhetssetninger

P280 Benytt vernehansker /verneklær/vernebriller/ansiktsskjerm.
 P305 + P351 + P338 VED KONTAKT MED ØYNENE: Skyll forsiktig med vann i flere minutter; Fjern eventuelle kontaktlinser dersom dette enkelt lar seg gjøre; Fortsett skyllingen.
 P303 + P361 + P353 VED HUDKONTAKT (eller håret): Tilsølte klær må fjernes straks; Skyll/dusj huden med vann.
 P310 Kontakt umiddelbart et GIFTINFORMASJONSSENTER eller lege.
 P405 Oppbevares innelåst.
 P301 + P330 + P331 VED SVELGING: Skyll munnen; IKKE framkall brekning.
 P102 Oppbevares utilgjengelig for barn.
 P101 Dersom det er nødvendig med legehjelp, ha produktets beholder eller etikett for hånden.

2.3 Andre farer n/a

3. SAMMENSETNING/OPPLYSNINGER OM BESTANDDELER

3.2 Blandinger

Databladet er utarbeidet av Sensor Chemcontrol AS - www.sensor.as

SIKKERHETSATABLAD

Latarens

Fortsettelse fra forrige side

Internkode: LatR025

Revisjonsdato: 17.02.2014

Ingrediens	Identifisering	Klassifisering etter forordning		Vekt-%
		67/548/EEC, 1999/45/EC	1272/2008 (CLP)	
Sulfaminsyre	Ec/Nlp nr: 226-218-8 Cas nr: 5329-14-6 Index nr: 016-026-00-0	Xi R36/38-52/53	Eye Irrit. 2 Skin Irrit. 2 Aquatic Chronic 3 H319 H315 H412	10-20

Tegnforklaring

Xi=Irriterende.
Eye Irrit 2: Alvorlig øyeirritasjon.
Aquatic Chronic 3: Farlig for vannmiljøet.
Skin Irrit 2: Irriterende for huden.
Forklaring til relevante fare- og risikosekvenser (R og H setninger) finnes i seksjon 16.

Ingredienskommentarer

Alle konsentrasjoner er oppgitt som vektprosent.
Klassifiseringen gjelder for hvert enkelt stoff, ikke for produktet.

4. FØRSTEHJELPSTILTAK

4.1 Beskrivelse av førstehjelpstiltak

Innånding

Ved irritasjon og hoste, kontakt Giftinformasjonen for råd. Hvis den skadede ikke puster, gi kunstig åndedrett. Sørg for frie luftveier. Frisk luft, varme og hvile, helst i bekvem halvsittende stilling. Legebehandling ved åndedrettsbesvær.

Hudkontakt

Tilsølte klær må fjernes straks. Skyll umiddelbart med rikelig mengde rennende lunkent vann i 30-60 minutter. (Dersom Diphoterine finnes på stedet, så bruk dette istedenfor vann.) Kontakt et GIFTINFORMASJONSSENTER eller lege.

Øyekontakt

Kontakt umiddelbart et GIFTINFORMASJONSSENTER eller lege. Start skylling umiddelbart, ikke utsett start av skylling for å finne en spesifikk skyllevæske. Skyll også grundig under øyelokkene. Fjern eventuelle kontaktlinser. (Dersom Diphoterine finnes på stedet, så bruk dette istedenfor vann.) Fortsett kontinuerlig skylling i 30 minutter.

Svelging

Skyll munnen med vann (bare dersom personen er ved bevissthet). Medisinsk kull skal ikke gis. Drikk straks 1-2 dl vann eller melk i små slurker. Brekninger må ikke fremkalles. Kontakt Giftinformasjonen for vurdering av faren i hvert enkelt tilfelle.

Medisinsk informasjon

Etseskader behandles som brannskader.
Inntak av produktet skal behandles som etseskade.

4.2 De viktigste symptomene og virkningene, både akutte og forsinkede

Hvis produktet kommer i kontakt med øynene fører det til irritasjon som kan vare mer enn 24 timer, og hvis det kommer i kontakt med huden fører det til betydelig betennelse med forbrenning, skorper eller vannblærer.

4.3 Angivelse av om umiddelbar legehjelp og spesialbehandling er nødvendig

Ved svelging av syrer i etsende konsentrasjon bør videre oppfølging skje på sykehus snarest. Ved ulykke eller uvelhet, ta straks kontakt med lege (vis fram bruksanvisningen eller sikkerhetsdatabladet, om mulig).

Annen informasjon

Vis dette sikkerhetsdatabladet til tilstedeværende lege.

5. BRANNSLOKINGSTILTAK

5.1 Slukningsmidler

Passende slukningsmidler

Vanntåke, skum, CO2 og pulver.
Bruk brannslukningsmiddel som er egnet for forholdene og omgivelsene.

Uegnete slukningsmidler

Unngå rettet vannstråle i slukningsarbeidet.

5.2 Særlige farer knyttet til stoffet eller stoffblandingen

Avgir brennbar damp som kan danne eksplosiv blanding med luft. Ved brann utvikles CO, CO2, NOx og svart røyk. Vær oppmerksom på risiko for dannelse av giftige gasser.

5.3 Råd til brannmannskaper

n/a

6. TILTAK VED UTILSIKTEDE UTSLIPP

6.1 Personlige forsiktighetsregler, verneutstyr og nødrutiner

Beholdere med oppsamlet materiale skal merkes nøye med korrekt innhold. Må ikke komme i kontakt med øyne, huden eller klær. Bare trent personell bør utføre opprensning ved store utslipp. Bruk egnede verneklær. Bruk verneutstyr som beskrevet i seksjon 8.2 i sikkerhetsdatabladet. Hold mennesker og dyr unna det forurensede området.

6.2 Forsiktighetsregler med hensyn til miljø

Må ikke komme i vannavløp eller kloakkavløp.
Forhindrer utslipp av større mengder til kloakk, vassdrag eller grunn. Hindre sølet i å nå vannveier, kloakk, kjellere eller trange rom.

6.3 Metoder og materialer for oppsamling og rensing

Etsende væske. Benytt nødvendig verneutstyr. Utslipp til kloakk, vassdrag eller grunn er ikke tillatt. Meld fra til ansvarlig myndighet (politi/kommuneingeniør/miljøvernseksjon/KLIF) ved større

SIKKERHETSDATABLAD

Latarens

Fortsettelse fra forrige side

Internkode: LatR025

Revisjonsdato: 17.02.2014

spill/lekkasjer. Sugers opp i absorberende materiale. Oppsamlet materiale leveres i lukkede og merkede beholdere til godkjent fylling eller mottaksstasjon. Spyl vekk mindre mengder søl med rikelige mengder vann.

6.4 Henvisning til andre avsnitt

Se avsnitt 7 for informasjon om sikker håndtering.
Se avsnitt 8 for informasjon om personlig verneutstyr.
Se avsnitt 12 for informasjon om økologi.
Se avsnitt 13 for informasjon om fjerning av avfall.

Annen informasjon

Anbefalingene etter utslipp til vann og land er basert på det mest sannsynlige utslippsscenarioet for dette produktet. Imidlertid kan geografiske forhold, vind, temperatur samt (ved utslipp til vann) retning og hastighet til bølger og strøm i stor grad ha betydning for hvilke tiltak som bør iverksettes.

7. HÅNDTERING OG LAGRING

7.1 Forsiktighetsregler for sikker håndtering

Håndteres i samsvar med god hygiene og sikkerhetspraksis. Brukerveiledningen skal følges for å oppnå sikker bruk og best mulig resultat. Det må ikke spises eller drikkes under bruk. Bruk egnede verneklær. Bruk vernebriller/ansiktsskjerm. Unngå kontakt med øynene, huden og klærne. Bruk egnede vernehansker.

7.2 Vilkår for sikker lagring, samt eventuelle uforenligheter

Oppbevares innelåst. Må ikke oppbevares sammen med næringsmidler, drikkevarer eller dyrefor.

7.3 Særlig(e) sluttanvendelse(r)

n/a

8. EKSPONERINGSKONTROLL/PERSONLIG BESKYTTELSE

8.1 Kontrollparametre

8.2 Eksponeringskontroll

Begrensning av eksponering på arbeidsplassen

Sunn fornuft og sikkerhetsregler skal alltid brukes ved allmenn omgang med kjemikalier. Sørg for at emballasjen er riktig merket for å forebygge uforutsett inntak eller feilaktig bruk. Sørg for god arbeidshygiene. Sørg for bruk av anbefalt verneutstyr og vernetøy. Sørg for tilstrekkelig utsug eller ventilasjon på arbeidsplassen. Unngå kontakt med øyne og hud.

Åndedrettsvern

Normalt ikke nødvendig. Hel- eller halvmasker med gassfilter mot uorganisk damp/gas, type B, grått filter.

Åndedrettsvern med gassfilter kan bare benyttes kombinert med gode rutiner for masketilpassning og filterbytte.

Den europeiske standardiseringskomiteens (CEN) standarder EN136, EN140 og EN405 angir åndedrettsvernsmasker, EN149 og EN143 angir filteranbefalinger.

Øyevern

Bruk godkjent øyevern. Øyevern skal være i henhold til standarden EN 166. Øyespylingsutstyr skal være tilgjengelig, helst også dusjmulighet.

Håndvern

Beskyttelseshansker av naturlatex, nitril, neopren eller PVC med AQL < 0,65 og i henhold til standard EN 374-3, Kat III anbefales.

All informasjon om spesifikke hansker er basert på offentlig litteratur eller hanskeprodusenters data. Hanskenes egnethet og gjennombruddstid vil variere avhengig av de spesifikke bruksforholdene.

Kontakt hanskeprodusenten for spesifikke råd ved valg av hansker og gjennombruddstider for ditt bruk. Undersøk og eventuelt erstatt slitte eller ødelagte hansker. Om kontakt med underarmene er sannsynlig, bruk hansker med mansjetter.

CE-standardene EN420 og EN374 gir generelle krav, og angir hansketype.

Annet hudvern enn håndvern

Bruk egnede verneklær.

Annen informasjon

Arbeidstilsynet har fastsatt forskrift om bruk av personlig verneutstyr på arbeidsplassen, best.nr. 524. Personlig verneutstyr skal oppfylle kravene som er gitt i forskrift om konstruksjon, utforming og produksjon av personlig verneutstyr, fastsatt av Arbeidstilsynet, best.nr. 523. Det er god industriell hygienep praksis å unngå hudkontakt mest mulig. Unngå bruk av ringer, klokker e. l. som er egnet til å holde på produktet og derved forårsake hudreaksjoner. Beskyttelseskrem kan hjelpe til å beskytte utsatte hudområder, men kan ikke erstatte hansker. Fjern forurensete klær for å unngå hudkontakt. Etter vask av huden påføres fet hudkrem for å erstatte tapt hudfett. Hold god orden. Spesifikke hygienetiltak: Praktiser god personlig hygiene som vasking etter håndtering av produktet og før spising, drikking og/eller røyking. Vask regelmessig arbeidstøy og verneutstyr for å fjerne forurensninger. Kast tilsølt arbeidstøy og sko som ikke kan vaskes.

9. FYSISKE OG KJEMISKE EGENSKAPER

9.1 Opplysninger om fysiske og kjemiske egenskaper

Form

Væske.

Farge

Fargeløs.

SIKKERHETSDATABLAD

Latarens

Fortsettelse fra forrige side

Internkode: LatR025

Revisjonsdato: 17.02.2014

Lukt	Ingen karakteristisk lukt.
Luktterskel	n/a
pH (kons.)	1
Smeltepunkt/ frysepunkt	n/a
Startkokepunkt og kokeområde	100 °C
Flammepunkt	n/a
Fordampingshastighet	n/a
Antennelighet (fast stoff, gass)	n/a
Øvre/nedre antennelighets- eller eksplosjonsgrense	n/a
Damptrykk	n/a
Damptetthet	n/a
Relativ tetthet	1,1 g/cm ³
Løselighet(er)	Uopløselig i: Fettstoffer (lipider),
Løselighet i vann	100% - Lett løselig.
Fordelingskoeffisient n-oktanol/vann	n/a
Selvantenningsstemperatur	n/a
Nedbrytingstemperatur	n/a
Viskositet	n/a
Eksplosjonsegenskaper	n/a
Oksidasjonsegenskaper	n/a
9.2 Andre opplysninger	n/a

10. STABILITET OG REAKTIVITET

10.1 <i>Reaktivitet</i>	n/a
10.2 <i>Kjemisk stabilitet</i>	Stabil under normale forhold.
10.3 <i>Mulighet for farlige reaksjoner</i>	Kan forårsake lett antennelige gasser i kontakt med ditiokarbamater, elementære metaller (alkali- og jordalkali), legering i pulver eller damp, nitrider, sterke reduksjonsmidler. Kan forårsake giftige gasser i kontakt med ditiokarbamater, uorganiske fluorider, uorganiske svovelforbindelser, sterkeoksidasjonsmidler.
10.4 <i>Forhold som skal unngås</i>	n/a
10.5 <i>Uforenlige materialer</i>	n/a
10.6 <i>Farlige nedbrytningsprodukter</i>	Ved brann oppstår CO (karbonoksid), CO ₂ (karbondioksid), NO _x (nitrogenoksid) og svart røyk.

11. TOKSIKOLOGISKE OPPLYSNINGER

11.1 <i>Opplysninger om toksikologiske virkninger</i>	
For ingrediens	sulfaminsyre
LD50 oral	3160 mg/kg (Rotte)
Referanse	Unknown
Akutt giftighet	Innånding av syredamp kan gi alt fra lett irritasjon til etseskader i luftveier, og alvorlig påvirkning på lungene. Ved svelging av syrer i etsende konsentrasjoner kjennes ofte svie i munn og svelg. Sår og hevelser kan oppstå i munn, svelg, spiserør og magesekk. Dette kan føre til smerter, svelgebesvær, kvalme, brekninger og pustebesvær. Det kan i verste fall oppstå alvorlige komplikasjoner. Etsende virkning på slimhinner i munn, svelg og magesekk, forårsaker sterke smerter.
Hudetsing/ hudirritasjon	Gir alvorlige etseskader på hud og øyne. Til og med fortynnede oppløsninger kan gi irritasjon. Ved søl på huden vil man ofte kjenne smerte. Blæredannelse og sår som ligner brannsåre kan utvikle seg.
Alvorlig øyeskade/ øyeirritasjon	Sprut av konsentrat eller oppløsning på øynene kan føre til alvorlig øyeskade. Kan føre til ødeleggelse av øyets hornhinne.
Sensibiliserende ved innånding eller hudkontakt	Ingen av kjemikaliene oppført i seksjon 3 er klassifisert som allergifremkallende.
Skader på arvestoffet i kjønnseller	Ingen av kjemikaliene oppført i seksjon 3 er klassifisert som arvestoffskadende (mutagene).
Kreftfremkallende egenskaper	Ingen av kjemikaliene oppført i seksjon 3 er klassifisert som kreftfremkallende.
Reproduksjonstoksitet	Ingen av kjemikaliene oppført i seksjon 3 er klassifisert som reproduksjonsskadelige.

SIKKERHETSDATABLAD

Latarens

Fortsettelse fra forrige side

Internkode: LatR025

Revisjonsdato: 17.02.2014

STOT - enkelteksponering	Basert på tilgjengelig data blir ikke kriteriene for klassifisering møtt.
STOT - gjentatt eksponering	Basert på tilgjengelig data blir ikke kriteriene for klassifisering møtt.
Aspirasjonsfare	Basert på tilgjengelig data blir ikke kriteriene for klassifisering møtt.

12. ØKOLOGISKE OPPLYSNINGER

12.1 Giftighet For ingrediens LC50 Referanse	Ingen kjent økotoxikologisk effekt. sulfaminsyre 42.2 mg/l (Fisk 96 timer) Curtis, M.W., C.M. Curran, and C.H. Ward 1981. Aquatic Toxicity Testing As Fundament for a Spill Prevention Program. In: Proc. 1980 Nat.Conf.Control of Hazardous Material Spills, Louisville, KY :284-287; Curtis, M.W., and C.H. Ward 1981. Aquatic Toxicity of Forty Industrial Chemicals: Testing in Support of Hazardous Substance Spill Prevention Regulation. J.Hydrol. 51:359-367(Author Communication Used)
12.2 Persistens og nedbrytelighet	n/a
12.3 Bioakkumuleringsevne	Ingen bioakkumulering er indikert. Det forventes ingen skadelige langtidseffekter på vannorganismer.
12.4 Mobilitet i jord	n/a
12.5 Resultater av PBT- og vPvB-vurdering	n/a
12.6 Andre skadevirkninger	n/a

13. DISPONERING

13.1 Avfallsbehandlingsmetoder Avfallsgrupper	EAL: *06 01 06 andre syrer. Angivelse av EAL-koder er kun veiledende. Sjekk alltid avfallskoden med henblikk på den aktuelle tilstand produktet befinner seg i. De endelige avfallsgrupper og koder må bestemmes av sluttbruker basert på den faktiske bruken av produktet.
Emballasje	Forurenset emballasje skal behandles som rest-kjemikalier.
Annen informasjon	Utslipp til kloakk, vassdrag eller grunn ikke tillatt. Samles i merkede beholdere og leveres til godkjent deponeringssted. Ventilert til friskluft. Avfall skal disponeres på en forsvarlig måte og leveres til godkjent behandlings- eller mottaksstasjon. For nærmere informasjon om forsvarlig håndtering, kontakt NORSAS tlf. 40618200. Unngå hudkontakt. Etsende.

14. TRANSPORTOPPLYSNINGER

14.1 FN-nummer	UN 3264
14.2 FN-forsendelsesnavn	
Varenavn	ETSENDE VÆSKE, SUR, UORGANISK, N.O.S.
IMDG proper shipping name	Corrosive liquid, acidic, inorganic, n.o.s.
14.3 Transportfareklasse(r)	
Fareseddel	8: Etsende stoffer.
ADR/RID klasse	8: Etsende stoffer.
ADR/RID klassifiseringskode	C1: Etsende stoffer uten tilleggsrisiko. Sure stoffer. Uorganiske væsker.
ADR/RID farenummer	80: Etsende eller svakt etsende stoff.
IMDG klasse	8
IMDG marine pollutant	Nei
IMDG EmS	F-A, S-B
IATA klasse	8
14.4 Emballasjegruppe	III: Mindre farlige stoffer
14.5 Miljøfarer	n/a
14.6 Særlige forsiktighetsregler ved bruk	Etsende. Sterkt etsende.
14.7 Bulktransport i henhold til vedlegg II i MARPOL 73/78 og IBC-regelverket	n/a

15. OPPLYSNINGER OM BESTEMMELSER

SIKKERHETSATABLAD

Latarens

Fortsettelse fra forrige side

Internkode: LatR025

Revisjonsdato: 17.02.2014

15.1. Særlige bestemmelser og særskilt lovgivning om sikkerhet, helse og miljø for kjemikaliet

Kommisjonsforordning (EU) nr. 453/2010 av 20. mai 2010 om endring av europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1907/2006 om registrering, vurdering og godkjenning av samt begrensninger for kjemikalier (REACH) vedlegg II (Vedlegg II - "II").
Europaparlaments og rådsforordning (EF) nr. 1272/2008 av 16. desember 2008 om klassifisering, merking og emballering av stoffer og blandinger, om endring og oppheving av direktiv 67/548/EØF og 1999/45/EF, og om endring av forordning (EF) nr. 1907/2006.
Forskrift om tiltaksverdier og grenseverdier for fysiske og kjemiske faktorer i arbeidsmiljøet samt smitterisikogrupper for biologiske faktorer (forskrift om tiltaks- og grenseverdier).
ADR/RID Forskrift om landtransport av farlig gods 2013.
ECHA (European Chemicals Agency) C&L Inventory database.
Kommisjonsforordning (EU) nr 944/2013 av 2 Oktober 2013 (ATP5).
Ex-ECB databasen (<http://esis.jrc.ec.europa.eu/index.php?PGM=cla>).
Avfallsforskriften (miljøverndepartementet) - FOR 2004-06-01 nr 930: Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall.

15.2 Vurdering av kjemikaliesikkerhet

Informasjonen i dette sikkerhetsdatabladet skal ikke betraktes som brukerens egen risikovurdering. Det er alltid brukerens ansvar at alle nødvendige forholdsregler er fulgt for å oppfylle kravene i henhold til lokale regler og bestemmelser.

Annen informasjon

Klassifiseringen av dette produktet er gitt på grunnlag av de foreliggende opplysninger fra leverandøren.

16. ANDRE OPPLYSNINGER

Relevante fare og risiko setninger for hver ingrediens

H315 Irriterer huden.
H319 Gir alvorlig øyeirritasjon.
H412 Skadelig, med langtidsvirkning, for liv i vann.
R-36/38 Irriterer øynene og huden.
R-52/53 Skadelig for vannlevende organismer; kan forårsake uønskede langtidsvirkninger i vannmiljøet.

Henvisninger til viktig litteratur og spesielle datakilder

Sikkerhetsdatablad fra leverandøren.

Forkortelser i dokumentet

n/a - Ingen relevant informasjon

Første gang utgitt

04.08.2008

Utskriftsdato

21.02.2014

Annen informasjon

Informasjonen over antas å være korrekt, men inkluderer ikke nødvendigvis all informasjon om kjemikaliet og skal derfor bare brukes som veiledning. Opplysningene i dette sikkerhetsdatabladet er basert på nåværende kunnskap og er ment å beskrive kjemikaliet ut fra et sikkerhetsaspekt, det er ikke å betrakte som en kjemisk spesifikasjon. Det er kundens ansvar å kontrollere at kjemikaliet er egnet til kundens spesifikke bruk.

Revidert og kvalitetssikret av:
Sensor Chemcontrol AS
Storgata 30
3611 Kongsberg
Norge
Tlf: 32 77 06 60
E-post: helpdesk@sensor.as.

--- SIKKERHETSATABLAD i henhold til EU direktiv 67/548/EEC, 1999/45/EC og 453/2010 av 20. Mai 2010 ---